Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Ullmann, Johan Christian Viggo

Titel: BREV TIL: Ullmann, Vilhelmine FRA: Ullmann, Johan Christian Viggo (1872-09-27)

Citation: Ullmann, Johan Christian Viggo: ”BREV TIL: Ullmann, Vilhelmine FRA: Ullmann, Johan Christian Viggo (1872-09-27)”, i *Breve fra Viggo Ullmann under et Ophold i Danmark ved de danske Folkehøjskoler Vinteren 1872-1873*, Det Schønbergske, s. 44. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-002222580-000-shoot-L0022225800000008.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Viggo Ullmann under et Ophold i Danmark ved de danske Folkehøjskoler Vinteren 1872-1873

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Læs Public Domain-erklæringen

Ullmann, Johan Christian Viggo, *Breve fra Viggo Ullmann under et Ophold i Danmark ved de danske Folkehøjskoler Vinteren 1872-1873,*

Kjøbenhavn, 27de septbr. 1872.

Idag blir det vel ikke saa meget jeg faar skrevet, da jeg nemlig staar paa reisen fra Kjøbenhavn, imorgen reiser vi over Korsør til Fyen, hvor vi kommer til Ryslinge tidsnok for at høre Birkedal, hos hvem vi forhaabentlig kommer til at blive nogle dage; dernæst agter vi ogsaa at se paa de navnkundige friskoler i Ryslinge og Kjerteminde, besøge de mere fremragende af bønderne derhenne, blandt hvilke vi idetmindste af en, Thyge Hansen, allerede paa vennemødet fik indstændig opfordring til at besøge ham i hans hjem, og endelig omkring den 5te oktober reise over til Jylland. Jeg lover mig meget af denne reise. Onsdag 25de var jeg da endelig paa industriudstillingen, og jeg negter ikke, der var smukt, uagtet jeg maa tilstaa, at den mest overveiende følelse, hvormed jeg gik der, var etslags sorg eller ærgrelse over al den overdaadighed og tomme hule pragt, dette nutidens sørgelige erstatningsmiddel for aandens goder og glæder. Hvad siger du saaledes om et smykke, hvorpaa der stod „bestilt“, som kostede fire tusen rigsdaler? Kunde man egentlig forundre sig over den guldsmedsvend, der havde arbeidet dette smykke og maaske tjent et par daler paa det til føde for hustru og en flok sultne børn, om han nu i vore s. 45dage — da tankerne spredes saa vidt, og oplysningen staar paa det maaske farlige punkt, at den begynder at dæmre fra den foregaaende tids dybe mørke — gaar hen og blir socialist, medlem af „internationale“ og villig til oprør og mordbrand, naar det skal være? Man skjælder socialisterne ud og danner foreninger mod dem, og „kristelige“ folk korser sig over dem; men man gjør intet af dette ligeoverfor dem, der bruger den rigdom, Gud har givet dem — til at kjøbe smykker for fire tusen rigsdaler. Efter min mening er disse ligesaa store forbrydere mod Gud og samfundet, ti det er dem fra hvem forargelsen kommer, det er dem, der har skabt „internationale“; de er for at bruge Arvesens billede om floden, de enkelte smaa dryppende draaber, der dog tilsist har frembragt den rivende strøm, vi kalder socialismen; og hvad der skal give den strøm sit rette løb er sandelig ikke blot oplysningen i de lavere klasser, det er lige saa meget oplysningen i de høiere klasser, den aandens og hjertets oplysning, der kan lære dem at føle for sine medmennesker, selv om de er klædt i simpel kofte. Men den tid er nok fjern, om den i det hele taget nogensinde kommer, og derfor blir vel de socialistiske spørgsmaal løst paa ganske andre veie end den.

Igaar besøgte jeg en anden friskole, der er oprettet af enkedronningen, og hvis lærer Vendt er et af de prægtigste mennesker og tillige ypperligste lærere, jeg har truffet paa. Vi kom straks i ivrig samtale, først om friskoler, dernæst om mange ting, hvori han viste sig at have megen indsigt og mange tanker. Han har før været snedker i Kjøbenhavn; nu skulde man tro, han minst var teologisk kandidat; han er aldeles uden nogen kontrol eller eksamen, saa han skalter og valter, som han selv vil. Igaar aftes var vi hos Triers, hvor der var hyggeligt som altid.

Naar jeg nu samler mit Kjøbenhavnerophold under ét blik, saa maa jeg sige, jeg har moret mig aldeles udmærket, og saadanne dage som begravelsen og vennemøde-dagene vil altid staa for mig som noget af det s. 46skjønneste, jeg har oplevet. Men i det hele taget er jeg dog noksaa fornøiet over at skulle reise; bylivet er jeg i det hele ingen ynder af, og selv af Kjøbenhavn kan man blive træt; den uafladelige selskabelighed — som du vil have mærket, har jeg ikke været i ro en eneste aften — ser jeg uden sorg ombyttet med ro og lidt arbeide, for det er jo utroligt, hvor længe jeg nu har været doven. Selv i aften skal vi ud i lag hos Holm og Skrøder.